AZALPENAK

Gabon-Gaba

LAUAXETA

Gabon-gabean zorijona ta poza ixaten da geure artian. Aurten be sukaldierik gehienetan, beste orren beste ixango zan. Baña lanik-eza dala eta euzkotar batzubei ogi zati bana eruaten ibilli gintzazan, adizkide batzuk.

Bilbao'ko txaide ilun batera juan gintzazan. Sukaldian ez egoan surik, eta ez jamaririk. Emakume bat, bere semetxu bigaz. Senarra barriz arki ganian jezarrita. Arrera maitekorra egin euskuben.

Barriketa luzia egin genduban, eruan genduzan gauzatxubak baño atsegiñkorragua yakelako gure izketa. Ogi zatija baxen samur yakoe borondate ona. Umetxuba neure altzuan neukon.

Sendi orren onduan, beste etxoin baten, erbestetar batzuk bixi ziran. Arein zaratak entzuten genduzan, orma-ziria. Gixonaren it z-zakarrak eltzen ziran geure belarrija tarafio. Etzan aldakuntza txikerra geure euzkotar sendi ta bestiaren erdia-erdi.

Etxe aretatik urten gintzazan, euzko sendijaren eruapena ikasi ostian. Gabaz apal-orduban arein gomuta neukon. Ezin kendu ezelan be. Zelan igaro ete dabe gau au, euzkotar zintzo areik? Umetxubak otzik euki ete dabe? Turroya ta beste gozaki batzuk eruan dautsoeguz, baña etxe baten gauza asko biar dira.

Urrengo goxian txaidian aurkitu nebazan gixona ta umetxu bijak.

—Goxetik zabiltzaze?

—Bai jaupa entzuten guaz. Goikuari eskerrak emoteko. Zuben bitartez ekarri euskuan gauzakaitik mesediak egin biar dautsoguz.

—Etzan gauza andirik ixan ba. Ta zuben, laztantxubok, zelan igaro dozube gaba?

—Umiake z eusten ezer erantzuten aitari begiratu baño. Lotsorrak zirala iñostan guren aitak.

—Gozakijak jan dozubez?

—Ez jauna-euretariko batek erantzun eustan. Jakin naya sartu yatan barruban eta itaundu neutsoezan beste gauza asko.

—Zer egin dozube turroyagaz-eta ba?

—Ba bestaldeko txiruai emon geuntsoezan—, jardetsi eustan txikerrenak. Gixonak gorritu zan eta azalpen batzuk emoten asi yatan.

—Bai, ba, geuk be'gaubean naikoz zebek ekarriko makallau, okela ta ogijagaz, baña bestaldekuak ez eukoen orrelakorik. Turrova zertarako biar genduban guk ba?

—Ez aitatxu, ezkenduban biar. Ganera bestaldeko Rafaelito'k gose zala esan eustan. Pozik jan dabe areik.

—Orreik ezkertarrak diralako, iñoren erregularik ez eben artu. Euren alderdikuak etziran gonzutau Gabon gaba zanik. Parkatu egiskuzube baña arei emon geuntsoen apari apurtxo bat. Orretara gustijok jan dogu ondo ta bakian.

Bijotzeko bultzada andija artu neban arein esanakaz. Jan-eza etxian euki ta oraindikarren bestiai emoten eutsoen. Gabon gabean umetxubai kendu euren gozakijak eta bestiai emon. Ori ezta geure sendi artian baño ikusten. Benetako goi-maitasuna areik eukoen.

Eta ezkertarra zan gixona ta geure euzko-langillia alkarregaz etorri yataz neure landolera. Antxe bijak izketan egon dira neurekin. Gero Euzko-Langillietan sartu gura daula agertu daust. —Zubek zarie bakarrik geure lagunak, ez beste ezkertar orreik. Gabon gabean zuben bitartez geure etxian pozik egon dira umetxubak. Eta negarrez legetxe aldendu ziran.

Egunekua

LAÑOPETIK URTEN EZINDA

Josu'ren Jayokunde eguna'ren illuntzerantz eguzkijak lañopian bere buru argija ostendu eban, ordutik geyau bere txinpart gorijen berorik guganuntz ez jaurtiteko.

卐 卐 卐

Igazi dan igandian orraiti, laño ta gustibe, Bermeo'rantz egin geban, an itz egingo eben eletari ospetsubai entzunez bertako "Tostarteko" arrantzale adoretsubak besarkatzeko.

卐 卐 卐

Gernika'tik 150 abertzale inguru lau belbil nausitan sartuta Bermeo'ratuko gintzazan; euron artian emakumetan be ainbeste ziran. Eta au ezta arritzekua, Bermeo'ko itzaldijak eta enparauko jayak Bermeo'ko Emakume Abertzale-Batza'ko ikurriñaren oneskudia eta abar-erako eraldubak ixan ziran-eta.

卐 卐 卐

Eta gure lau belbillak bata-bestiaren jarrayan erreskadan urten eta Bermeo'rantz egiten asi ziran, euretan joyan gastedija euzkel-abesti politak abestuten; belbil-turuten otsak etxe-barrubetako sutondo epeletan ziranak bitxabal-ertzeratu egiten ebezan, eta gu giñoyazan belbil notiñez betiai begiratubagaz txalo-txaloka ta ¡Gora Euzkadi'ka! imiñi

卐 卐 卐

Gernika'tik Foru'razko bitxabala, lauba, arteza ta ondo zainduba ixan be-ta, ur-geldijan axiaren putzera igitutu aurrerantz da. gijan ixontziñubaren baretasunagaz joyezan gure belbillak, eta geuk be igarrige aurrerantz eg ñagaz, Foru'ko sarreran gintzazala, eskerretarantz begiratubagaz ikusi geban erkal-ikurrin batek uartu-eragin euskun.

Andik neurkin batzuk aurrerago baña, pantzeskatar leikaidetxe begikua baño pizkatxubak aurreragoko aldatzaren erdikuntzan eskumatarantz beste ikurrin bat ikusi geban, euzko-ikurriña, zuri-orlegizko gurutzadun geure ikurriña. Eta ikurrin begiko au "Itxarkude"-abesti samurragaz agurtuten geban bitartian gure belbillak aurrerantz egiten eben. ¡Bermeo'rantz beti!...

卐 卐 卐

Eta bidian gustijariko notiñak b'dertzeratuten ziran Euzkadi'ren ixenian guri agurregiteko. Agurutxu zarrak ¡Gora Euzkadi! esaten euskuben; ¡Gora Euzkadi! atsotxu zarrak be. Arorik oneneko neska-mutillak be ¡Gora Euzkadi'ka! urreratuten yakuzan, eta etxe-inguruetan jolasian ebilzan neskato-mutikotxu bardingotiak be bardin.

Geuk, danari be bai baña, azkenengo onei abegi onez begiratuten geuntsen: Euzkadi'ren udabarrija neska-mutil bardingotxubok dira, ta, ¡gure Aberrija gaizkatuko daben gudar'jak!

"Niganuntz egiten itxi umiai"—Josu'k berak esan ebana da, ba, eta Josu'k esanikua euzkotarrok be esan geinkena da: Bertaro batez euzko-umetxubok Euzko-Ikurrinperantz, Euzkadi Aberrija'ren itxaropen osua ume orreitan dago-ta.

卐 卐 卐

Eta gure belbillak bidertzetako atso-agura, ezkondu-gurako arorik oneneko neska-mutil eta gaste-zalo neskato-mutikotxuben agur aberkoyakaz adoretuta aurrerantz egiten eben beti, ¡beti Bermeo'rantz!, eta Forua, Murueta, Busturia-ziar aurrerantz egiñagaz, Sukarrieta'ra eldu gintzazan, eta an aldatzaren goyan eskumarantz begiratuta ikusi geban etxetxubak geure Irakasliagaz gomutau-eraro euskun, eta "¡Gora Euzkadi', bixi bedi" abestuten dinok imiñi.

卐 卐 卐

Bein Sukarrieta atzian itxi ezkero, Mundaka beingan ikusten da, eta ango erdiko txaide luzera sartuta an ikusi geban notintzagaz gelduta geratu g'ntzazan, eta geu ikustiarren txaideratubak etc-zirarako oldozkunetan asi.

卐 卐 卐

Eta Mundaka'ren urrengo errija Bermeo da, Bizkai gustiko arrantzale-errirk entzutetsubena, Tostartekuak gaiztokitarren aldeko diran jaumtxubakin auzi gogorra euren euzko-adore gustijagaz aldertuten daben erri ospetsuba.

卐 卐 卐

Mundaka ta Bermeo bitarteko bitxabalganerantz gintzazanian, eskumarantz burubai eragiñagaz itxaso-zabal urdin asarria ikusten zan, gure arrantzalien ogipide bakarra dan azken baako egurastoki zabal-urdiña.

Tostarteko arrantzale jasankorrakaz egin gura dabezan bidebakokerijakaz mindutabai'litzan lez, azaleratuten ebazan witzaratsu bitz-zuridunean erakusten... suak bere barruko asarria.

Eta itxasuaren agiriko asarre a... Tostarteko arrantzale begiko arein au... egiteko jagi ziran jauntxu ieguingarrijakako asarre bixi bat bijotzeratuten euskula, trumoi-aurreko txikinazea baxen arin aldatzera egin eta Bermeo'ko Batzoki-aurrerantzu gintzazan, eta belbilletatik jatsi ta Batzoki'rantz egiten asi.

卐 卐 卐

Batzokija Tostartekoz eta abar, betebeterik zan, eta guretzako barruban etzan lekurik.

Bermeo'tarrak baña, trakets eta ikasgien entzutia daben-arren, lotsa ta azikera oneknak dirala be laster erakutsi eben. Batzoki-barruban guretzako lekuba iztiarren, euiak at urten ziran-eta.

Eta beriala eraiko erlejuban 3,30'ko jualiaren otsa entzun zan, eta erlejubaren kanpai-ots arek artzañaren artzain-itxitu zolijak barrutiratu ol dauzan ardi-gosetijen antzera "Ideal SalonCinema"-ratu ebazan euzko-ituritik ura edan gura eben gustijak. Eta "ideal" aretua emakumakin bakarrik bete zan, eta gixonezkuok at geratu biarra ixan gegan.

Arbeloa'tar Koldobika zintzuaren Abotsjasokiñak baña zolijetan be zolijak dira-ta, izlari yayuen itzaldi sutsuben onura gustija arixek guganatuten eben, eta izlarijen aboetan bai'gintzazan lez, iñuen gustija entzun ondoren, txalotu be sutsu egiten gebazan.

卐 卐 卐

Orueta'ren R. Pauliñe'k asi ebazan itzaldijak. Emakume izlari yayo onek itzaldi luzia ta mamintsuba egin eban ta baita txalo asko jo-eragiteko be. ¡Pauliñe andera begikua gitxi-gitxi lakoxe eletari argija da ixan be!

Beriala "Altzeta" ospetsubak ekin eutsan, ez baña geldo koldar bat lez, betiko su ta gurrakaz baño. ¡Ori dok karla euzkeraz itz egiteko yaza! ¡"Altzeta" txalotuba ixan zala esan biarrik ezta, aren itzaldijak eztaun lekutik be txaluak ataraten dakixen itzaldi sutsubak ixaten d'ra-ta.

Azkenengo Agirre'tar Joseba Andoni'k egin eban. Onek egin eban itzaldija ederra ta sakona ixango zana nik esan barik be danok dakixubena da, Agirre'tar Jose'bak erdiz-erdizko itzaldir'k e iten eztau ikasi be egin-eta.

Tostartekuen autuba, zuzentza-bidetik bixanen garaitzagaz amaituta eguala esan eban, eta Euzkadi osuaren garaitza be jaoran azkatasun osuaga aldi asko igazi baño ien ixango zala, koldarkeri barik esan eban.

Eta gure aldun aundijaren itzaldija txalotarik sutsubenen-artian amaitu zan.

卐 卐 卐

Ondiño be baña Bermeo'ko jai gustijak etziran amaitu, gaberako be gauza polit geratu ziran, ba: "Kirik.fio.'ren "Anton-Berakatz" eta abar.

Guk gernikarrok baña etxietan ezer esan barik geyenok Bermeo'ratu be-ta, etxerako bidia artu geban. Geure goguak baña Bermeo'ko Tostarteko arrantzale jasankor begikuen aldez gau aretan egingo ziran antzerki-jayetan.

"Zuzentza bidetik urten barik aurrerantz egin daben Tostartekuak garaite urten dabe"—esan eban Agirre'tar Joseba Andoni aldunak. Eta EUZKADI'ren garaitza be asok uste daben baño urrago dago"—amaitu euskun azkenian.

Beraz "Altzeta" euzko-eletari ospetsubak esan eban antzera esan biar dogu guk be: "Jagi-jagi euzkotarra, laster dator eguna"...

URIBITARTE'TAR IBON.

ITUN BERRIA

Ez da goizegi. Esaten lotsa ere ba da; orain arte ez genezaken irakurri euzkaldun katolikuok Itun edo Testamentu Berria, Yainkoaren itza, gure izkuntza gaizoan. Lotsagarriago oraindik, euskeraz argitara azalduriko lenengo Itun Berria protestante batek atera da, ta katolikuak irakurtzea debekaturik dauka. Ba ziran, egia esan, Lapurdiko euskeraz ian Ebangelioak, Harader'ena 1755'garren urtean agertua, ta Duvoisin'ena, Haristoi apaizak 1808'garrenean bereiz eta katoliku erara emana; baiña Itun Berria edo Testamentu Berria oso osotan azaldu bagea zan gure egunotara arte. Yesus'en Lagundiko Aita Olabide'k argitaratu du ixukan eta garbi. Yainkoak eskerr on diola.

Gure erri zintzuak ez du izun berari dagokion irakurgai gisakorik. Sarritan esan oi dugu, euskerazko liburuak irakurrita ez dala santu asko sortu: guziak erderara yo-bearra izan dute beren gogoa goiko argiz asetzeko. Yainkoak euskeraz emateko asmoa duna ba da; baña liburu on ondo ausnartzea aldi dugu, beste guzi ocn iturria da-ta. Entzun Olabide berari:

"Idaztirik ez zaigu ez bezain onurakor ta bear bearrekorik. Beude noski, aietatik yetxitako argiz ta adorez gizon yakintu ta zintzoak atontzen dizkiguten irakurgaiak. Eguzkia dugu argitarako, eguratsa arnasarako. Illargiak gauez ez digu argi apurtxo ori ere ekartzen, eguzkitik artuta gurera okertuz baizik. Yainkoaren idaztiak eguzkia dira, gizon onenak illargia. Eguzkitan dagonari illargia zertako? Eguzkia etzandakoan illargia bn zaigu. Landa zabalean, egurats erdian arnasa erraz ta ozasuntsua; etxe barnean, zail, ta baita esiña ere, leio edo irikitueratik landako eguratsa sartzen ez ba da. Zeruko eguratsa, seruko eguzkia, Yainkoaren idaztietan daukagu; gizonenetan illargia ta leioak besterik ez. Ona on; baiña obea obe; ta gizakumeak baño Yainkoa obe dan giñoan, Aren idaztiak ere ainbak baño obe ta etekintsuagoak ditugu."

Ezin esan obeki.

Nola Eleizan bertan, nola etxeko sukalbaztarrean irakurtzeko liburu oberik ezin asma, Yainkoak Berak idatzia da-ta.

Zerutik yausten dan indarren antzera yotzen du Yainkoak Berak Bere itza. Lurra garastatzen du, ta berriro ez da gora itzultzen. Alaxe Yainkoaren itza ere, Berak diones Zabaldu ditzagun bada, gure gogoko lur onen arrakak eta irrikituak; iretsi dezagun itz eder ori, ta gure gogoa zabaldu bedi, garasta bedi, uanditu bedi, aze bedi, gusia Yainkotu gaitezen arte.

Begira ordea, asmo garbiz irakurri bear dugu, egiña dan bezala. Ikusi edo duzute arto-landare ober bat, yorratzekoan ongi zuzendu ta zuti ipiñi-bagea. Aren kukuluan ez da kokatzen ur-txortarik. Legortean orriak bildu egiten ditio ta oso mutur-okertutik uzten du. Gure gogoa zutik eraiki dezagun, asmo garbiaren bitartez, intza-zorta ori barrura sartzea nai ba dugu.

Euskerara bikain itzulia dago. Orain arte egin ziran itzulpenen aldean lana ta nekea ugari du. Besteen lana urruñatu bage, ta beti begien aurrean idukita beren yoera eman dio Aita Olabidek. Onetaz aurrekoak, aztoporren bat billatzen zuteneam, itzulinguru egiten zuten geienez, ai zuten bezala, beti argalkiro, Yainkoaren itza adieraziz; onek ordea, oztopoari bekoz beko begiratzen dio, ez dio egika edo aldear egiten, eta bidea zuzen urratzen du oztopoari bizkor alderagiñez.

Lau Ebangelioak dira errezenak, eta ala bear ere, mundu guziak ulertu ditzan. Itz bat edo beste ba dira erri txeak bakarka ulertuko ez ditunak; baiña orriek ez dute ainbesteko oztoporik, batez ere eleizan Yainkoaren itza entzuten oiturik dendenentzat. Inguruko itzak argirik aski ematen die agiz, eta nekean gelditzen da iñor euskera ori ulertzeke.

Yesukristoren Berri Ona beste liburu santurik irakurri nai dutenentzat, ba dago or zer irakurri ta zer ulertu. Yondone Paulen idazkiak batez ere, atsegin izango zaizkie ikasiagoari. Latiña ongi dakiten apaizentzat ere errezagoa derizkiot Olabideren itzulpena. Sail ontan lan gogorra egin du Edozein orrialdetan zabal dezazula, ez nai aurki dezakeya gauzari ezta zure gamarentzat. Ez bada eskutik utzi, alegiñean.

Euskerari ere liburu ontatik zer onura datorkioken asmatzea neke da. Aurrenik Yainkoa billatu bear dogu olako liburuetan eta urrena ere bai, baiña, oarkabe, euskera indartu liteke olako liburua irakurriz. Gogora dezagun oraintsu il eta santu-zantzuan daukaten Ama Sorazu. Emakume Yainkoti arek erderarik ezta ozta yakin eta, ikus nolako liburuak utzi ditigun erderaz, alakoak irakurri zitulako. Gauza bera rick euskeraz irakurri izan ba litu, ezta noski erdeara yo bearrik, bere argitasuna adierazteko. Euskeraz errezago idatziko zukan.

Berriz ta berriz eta berreun aldiz esan esatén aspertuko. Euskaldunak! ekin or gora zure asmo garbiz, eta liburuak bera zirihatuko zaituzte gerogo ta sarriago ituru garbi ortara etortzeko.

ORIXE.

ERRIJETATIK

URDULITZ

Idazki labur bat itzi neban Euzkadi'n etzan arg.taldu. Antxe esaten neban abertzaliak eztaukogula toki on bat alkarregaz egiteko be. Baña zabaldu biar geunke la. Albo-errijetatik bidaldu dauskuguz eupada batzuk zer egiten dogun-edo.

Urdulitz en ederto daukogu geure Uri-Buru-Batzarra ta abertzale zintzuak be bai. Eztaukogu zertan larriturik. Aldija b'ar da danerako.

Llona'tar Joseba Txiberri,
Arrieta jauna bardin,
Abertzale obarik
eztago Euzkadi'n.

Abertzale zintzuak,
beti betikuak,
laster agertuko dira
orrein antzekuak.

Zabaldu daiten oso
geure euskerea
zarrak eta gasteak
lan egin bebarra.

Danok euskereari
jarraitu osuan.
Ezkara ulertuko
olantxe ein ezian.

ARPIDEDUN BAT.

Uarra. — Zeure Idazkijak demoñiñuak daukoz. Ezin ulertu ixan dot ezer. Mikiña dotorea euki ta itzak ezin amaitu-edo? Obeto ezpadator urrengoa, eztakit ba... Erri ko izpartxubak artu ta garb.jan' ipinteko ezta biar jakituri andirik. Laburtxu ta argi idazti ta kitu. Ija ori egiten badozu.

ZUMARRAGA'TIK

EMAKUME ABERTZALE BATZA...?

"Miren Gurutze,,'n idazkiai erantzunik iñok ezdio egin' erri ontatik ala ere uste dogu esleta izango noski emengo emakumiak abertzaliak ezdiralako, ez, ori ez, baña jakitun gaude zertxo bait egiten ziala dirala eta laixter beren lan onuretzuak izango dutela aztera, ia ba len-bai-len ikusten degun Batza ori bere artezkari batzakin zutiñik. ¡Aurrera Emakumiak Euzkadi'n alde lanian!

EUZKEL-IZENA

Lengo illan 14'an il zaiete gure lagun eder bat izandu beren sendia postuaz bigarren mutiltxuakin.

Iñaki Jabier euzkel-izen politekin bataiyatua izan da euzkotar berria, besuetan artuaz Mate'tar Peli'k eta Maiztegi'tar Lone'k.

Jayotza au dala, ta zorion ugariak artzen ari dira "Altzeta,,'n sendia, eta guriak ezin ukatu abertzale zintzo ori, eta opa diogu bere aita bezin euzkotar bikaña izan dedilla "Altzeta,,'n semetxo au.

IZPAR BELTZA

Lengo illan 14'an il zaiete gure lagun maite Jaka'tar Joseba, Jon, Eulali eta Andoliñ aberkide zintzuen beren ama maitia. Bere il-otoitzetara oste aundia bildu zan ikusirik zeiñ samintasun aundia artu dan bere eriotzakin.

Gure semiñ agurra Jaka anaieri, eta goian bego beren ama maitia izandu zan andere ona.

BELOKI.

Uarra.—Zorijonik maitekorrena "Altzeta" adizkide onari. Seme bat geyago, abertzale bat geyago. Aita bezin sutsuba ta abertzale zintzua ixan bedi. Eguerrijetako errejalu ederra. Iñaki Jabier ixenakaz sugtuzau dozun semetxu barrija ixango al'da zeure poza. Karla...

ERMUA

Ermuko abertzaliok bide estutxubak ixan doguz beti gure errijon, eta apurtxubat nasaitutia lortuten ete-dogun-edo ekin diñardugu lanian aspalditxu ontan. Lan oneitan beste errieti batzutako abertzale onak-be, eurren laguntasuna opalduten dauskube, itzaldijak eta egiten etorrita-be-ta, geure bide oni bultzada polita emon dautsogu, batonbatzuri kili-kili aundija ez dautsoen arren.

Guk ezkendun gure lana iñori min emoteko asmuakaz asi ; bai sera! gure gogua danak maitetasun-kutxa baten batzia da, geure Aberri gaxo onen osakuntzea lortuteko. Eta Aberri gaxo ori aurkitzen dan osatetxera eldoteko biderik egok jena Sabin'ak irakatsi euskuna dala dakusgun ezkero berai jarraitzeko gerturik gagoz naiz-ta eragozpen aundijak aurkitu bidian.

Eta bide ori nasai idoroten dogun lekubetan-arin ibilijaz, eta estu dagoan lekuban nasaitubaz ¡ezkara geldituko geure elburura eldu arte! Ez iñori miñ emotiarren, espadabe, euzkotar gustijai zorijona ekartiarren baño.

Igazi zan igandian, aitaturiko bide zabaltze orretako lana, Eibar'ko Ormaetxea ta Biteri Bilbao'ko Euzko Gastedi'ko zabaltzalleaaren gain ixan zan. Ormaetxea jaunak errestasun itzalegaz itzaldi aberkoi sakon-sakona zuzendu euskun txalo ugari ta bero-berukak irabazijaz.

Ondoren Biteri gastiak, beyak dagijan lez patxadaz egi ederrak esatiari emon eutson, ¿eta zuk irakurle iñoz entzungo zendun, egijak mingotzak ixaten dirala ezta? eta gauza m'ngotzak irentziten gatxak ixan-be oi dira ta, an egozan bi edo iru guzur zaleri etxakezan-ba... ez gora ta ez bera ezta-rijan lotuta gelditu? Eskerrak gure gastiak bijotz onekuak dirana ta astiñaldi batzaz eztarrijok azkatu eutsenean bestela itxoten jakuz mutillok.

Baña... ¡baña zer barrabaskeri esan juanba Biteri orrek orrenbeste min batonbatzuri emoteko? esango dausku irakurleren batek, eta esango dautsugu auxe ixan zala gustija: Izlarijak karlatarren gudaketatzaz ziardubalarik, "Don Carlos'ek", Santa Kurutz abadiaren buruba eruaten ostuenantzako sarija eskiñi eban ezkero, "Don Carlos" ori gure abade euzkaldun benetakuaren arerijo zitaletariko-bet ixan zala, ta beraz Santa Kurutz abadiak arerijo bi ebazala, aldebatetik baltz edo liberalak eta bestetik ¡karlatarrak berberak!, alan erakutsijaz, "Don Carlos", España'ko burestun edo koroiaren atzian ibillan artian gure abade zintzo ori euzkel-erriko lege-zarrak aldestuten edo defenditzen eb ilala. Orixe ixan zan-ba batonbatzuri "indigestua" jazken azurra. Eta ori barriz, ene Ermuko karlatar adiskidok, eztok gurutra ¡egia-egija dok ori! Markesan jauregija baño-be egi aundijaua, zeuen zirkulo orretan alango gauzarik irakasten ez dautsuben arren. Eurak jakingo juek zergaiti... eta geuk-be bai.

Eta orain, orijo bako saltsa oni azkena eragin dautsogun ezkero esan daigun arramarra txiki orren osta'an len baño be sutsu...

bago ekin eutsola Biteri gastiak eta Sabin'ari itz eder, batzuk zuzendu ondoren burtundarea atara eben txalo otsian amaitu ebala. Atzena emoteko geure "Gastelu" otsetsubak ereskiñagaz lagundua. Euzko Abendaren eta beste abesti aberkoi batzuk gogoti abestu ziran.

MALLAMENDI.

Uarra.—I, morrosko, karlatarren arerijo andija az, gero. Zer demoniño egin yabek orreik ba? Niretzako ludijan be etzakok karlatarrak lako gixonik. Orreik dozak benetako euzkotarrak, orreik, ez abertzale kokoluak. Barrabasak eruan gadixala, gura dabe karlatarrak, baña nik eskatuten dautsot Jaun-Goikuari arriiak be karlatarrak bijur tu dag'xala. Bestela txarto ibilliko dira... gixonak ba iges egiten dautsoe...

ANDOAIN

EUZKO ANTZERKIA

Egurri egunian, Euzko Gastedi ta Emakume Abertzale-Batzak eralduta eman ziguten jai eder bat.

Azoka-Aretoa beterik arkitzen zala antolatu zuten lenbizi "Ongilleaeren sariya" bi ekitalditan. Garitaonandia'tar Bitor jaunarena ta gero Elizondo'tar Joseba'n jostirudi irritsuba.

Danak oso ederki lan egin zuten bazirudin beti lan orretan ibillitakuan zirala, ta ez da arritzekua alako maixuba dute gure lagun Etxeberria'tar Sekunda.

Datorren ilbeltzean, aurreneko igandean emango dute beste antzerki bat eta egun ortan biltzen dan diru gustia izango da gaxotegiako.

Uste degu Andoain'go erriya an izango dala, bada aspaldikan dakigu erriya au biotz onekua dala ta eskuba aixa zabaltzen dula olako gauzetan.

OLENTERO

Gabon gabian Euzko Gastediko talde bat ibili zan etxetik etxe abesti politak abestutzen.

APARIA

Urte berri egunian izango dute Euzko Gastedi'n apari bat ta abertzaleak adierazten diogu beren izenak emateko nai badute etorri apari ontara, datorren asteazken gaba lenago.

BELKOAIN.

IZPARRAK

EUSKERAZKO ANTZERKIAK

Ill onetako "Jaungoiko Zale,,'n irakurri neban dei auxe euzkeraxko antzerkiak daukiezanak bialduteko guztietatik bana asko dirala eskatzen diskiotenak.

Arritzekua da izan ere Gipuzkoako errirk txikienian ere euzko-antzerkiak emoten dabez ta emen ez dot uste iñun emon dabienik.

Euzkeltzale Bazkunako baskide argiak ute dot gogoz artuko dabela dei ori ta euzko antzerkiak zabalduten lagunduko dautsiela.

BERMIO'KO EZTABAIDA

Tostartekuak azkenian ere irabazi dabe ain gogor ibilli diran eztabaida, batzar barria atzo autu dabe amar tostarteko bost ontzijaube zuzenduteko, zuzentauta, ta gaur danak itxasora urtetekuak dira.

Yuan ba danok pozik eta aizkidetasun andian da etorrera oindiño bere obia gura dauzubet ontzia leporaño arrai onez beteta.

Yauri'ak 200 laurleko bialdu dautsiezala irakurri dot arrantzale eskertarri orain autu dan batzarra lenengotik izentau izan bada etzuan bialdu biarrik izango ta dauzkatenak bialdu usle dot obetoxuago eguala.

AUSARKERIA

Lengo egunian esaten eben Donostia'ko izparringian alperrikakuak zirala urlezko lanak lapurrari belarritik ete batzuk baño zigor gogorragoa emaiten ezbazioten. Orreu usarkeriak olan bigunki ez dira kenduten egunetik-egunera geiagotu baño ta elduko yakuz sarri olango yazokunak. Anderefio bat bere izena esan digute ez azalduteko portzietan Conchatik zijuala beingobatean arrituga gelditu zan ez-ezaun batek ogerleko bat eskatuta. Anderefiuak bildurtuta eman zion ez ezauna. Baña bat-batian ikusi bi ez-ezaun aurkeztu ziran ta sermaakien belarritakuak emateko aginduz zioten.

Anderefiuak emon zien eskatu zutena ta berakin lapurrak iges egin zuten. Gertaera au bildurre, ez da izen agintariari êzaldua izango da ta ori be oso txarto dago ba bakotzarena bildurra bestiaren arro ta ausarkeria da.

EZKON-ALDATZIA

Izparringiak diote ezkon-aldatz berri ut ez dala izango uste izan-zan bezin ugaria. Asmen geienak txirinak gara ta ezkon-aldatzia au gelditzeko diotenez bi bider gelago kentzen dute berria ... (ez ikusi).

Andriak araro oseian ez dauðe gertu dira emoteko.

Batek baño gelagok esan dau. Gizon lotzabakuoneri orren beste urteleta nik eutsi ta orain aldertuteko neuk dirua ordaindu. Ez olakorik!

Orain artian dana nik ordaindu dot baña oraingoan berak egin biarko nai badau.

ERNIO.

1932'ko Urtarrilla'n 2 eta 3'an Gernika'n

Gernika'ko Emakume Abertzale-Batza'ren askundia ta Batza onen eta "Txara-Txara" Mendigoxale aldrearen ikurriñ-oneskundietzaz egingo diran jayak.

1932'ko urtarrilla'n 2'an, larunbatean arratsaldeko 6'etan, "Txara-txara" aldrako txistularijen biribilketa bat.

Bertan egunian gabeko 9'tan Atxikallendetar Alberta osalari ospetsuaren itzaldi eder bat ixango da Gernikar-Batzokija'n.

Enbeita-anayak be an dira euren olerkiak asmakixunakaz entzulai naikua barre eraiteko. Gero barriz, Emakume Abertzale-Batza'ko anderaño abeslarijak euzko-abestijak abestuko dabez.

Urtarrilla'n 3'an, igandez:

Miren Deuna'ren Ertxadonan goizeko 8'retako jaupan Jaunartzea.

8 1/2'etan "Txara-Txara,,'ko txistularijen biribilketea.

8 1/2 Ainbeste erritatik itxaroten diran Batzorde ta ikurrin-artzia.

10'etan Miren Deuna'ren Ertxadonan jaupa nausija, Goikoetxea'tar Binge'an jaupa abestubagaz. Txonitza Zallo-Etxebarria'tar Kena Muxika'ko Txauxburu-lagunak egingo dau.

Beriala Iturraran Gernika'ko Txaunburu jaunak, Emakume Abertzale-Batza'ko ta "Txara-Txara" aldrako ikurrinak oneskuko dauz.

Elezkixuna amaitzen danagaz batera Foru-Zelayan aurresku bat egingo da. Ordu batetan, erri-oturuntza bat Gernikar-Batzokija'n.

Arratsaldeko 3' etan Euzko-mitin aundi bat pelota-tokijan.

Mitin onetan, "Altzeta", Ozerin'dar Luken, Kareaga'tar Eskarne ta Agirre'tar Joseba Andoni laterri-aldun ospetsubak itz egingo dabe.

Uarra. — 3'ko egun beratan Emakume Abertzale-Batza'ko artezkari-batzordiak ume-sofiekoa eertang daben otzaratxu ederraren ukaintzea egingo dau.

Beste bat. — Egun beratan Emakume Abertzale-Batza'ko anderañuak Euzko-Langille lanik bakuentzako soroski-eske txaideirk-txaide ibilliko dira, eta soroski-ori'ez euzko-margodun lora politak soroskija damotsenai emongo dautsez.

La música vasca en París

Un triunfo del Padre Donosti

Entre el fárrago de nombres y obras que pasan por los programas de los grandes conciertos que las orquestas parisinas ejecutan sábados y domingos, vemos en estas últimas semanas incluídas obras de color vasco, debidas a las conocidas plumas de Pierné, bordes, Gaubert, etc., pero entre todos estos nombres merece destacarse la figura de nuestro paisano el reverendo Padre José Antonio de Donostia, que, con su habitual modestia y admirado talento, ha sabido colocar muy alto el pabellón de la música de nuestro país. Véamosle siendo al virtuoso capuchino, uno de los más ardientes caballeros de la Regla Integral, un partidario de la estricta observancia, viene a París a testimoniar el mismo la vitalidad de las tradiciones intelectuales dentro de su Orden. Llega con las manos cargadas de melodías y precedido de una reputación musical que justifica la importancia de su obra: Los preludios para orquesta, las piezas para violín, un Cuarteto titulado "Santa Cecilia", canciones populares y lieders vascos, un "San Francisco de Asís" para orquesta y coros, "ilustración musical" del drama de Henri Gheon. El Padre Donostia no es innovador; toda una línea de artistas y músicos le ha precedido, una línea que comienza en las pobres ermitas del Potioneules, a los pies del fundador.

En Angers fueron ejecutados tres preludios vascos y fragmentos de "La Vie profonde de Saint François d'Assise", bajo la dirección del autor, que acompañó al piano unas piezas vascas para violín, las cuales fueron interpretadas por Mlle. Jeanne Gautier con la maestría en ella habitual. El resto del programa lo componían los nombres de Bach, Prokofieff, Wagner y King.

Aprovechando su estancia, dió a conocer las bellezas de la canción de cuna vasca en una magnífica conferencia, en el transcurso de la cual presentó los más bellos ejemplares, maravillosamente interpretados por madame Blot.

En cuanto a su actuación en París, cedemos la pluma al renombrado crítico Emile Vuillermoz, que desde su tribuna de "Excelsior" decía:

"La Asociación de acogida a los estudiantes americanos ha ofrecido a la Casa Americana de la Ciudad Universitaria una "soirée" musical, interesantísima sobre el folklore del País Basco. Por medio de la proyección y de la música, esta Asociación ha presentado a nuestros huéspedes una de las más bellas regiones de Europa.

Pero la parte musical fué realmente de un interés excepcional. Estaba encomendada a un "folklorista" de marca, que ha vivido en cuerpo y alma para la glorificación de la canción vasca: el reverendo Padre José Antonio de Donostia.

Con un acento del terruño, infinitamente delicioso, este monje músico nos hizo conocer canciones de cuna, infantiles, amorosas, dolorosas, villancicos y de baile. Esta colección es de un valor inestimable e indiscutible. Estas composiciones están armonizadas por el Padre Donostia con un gusto exquisito, con una inteligencia y un atrevimiento grandes.

Este programa tan variado fué interpretado por Mlle. Eabaian, que se prodigó en los diversos géneros con una sensibilidad y un cariño notables. Es imposible interpretar con mayor inteligencia estas páginas tan ricas, donde se encuentran cristalizadas tantas cosas imponderables".

Esto dice de nuestro artista uno de los críticos más reputados por su severidad.

Nada, pues, añadiré por mi parte, sino que el país debe estar orgulloso de tener un valor como éste, que vuelve a triunfar en esta Babel y que tan gallardamente representa a nuestro país por tierras extranjeras.

E. J. de G.

("El día", 25—12—1931.)

ETXE TA LURR SALDU-EROSTIA
Etxien-gain diru arrtu—motia
INTXAURRAGA'tar P.
Bilbao-Railen, 3-2'g. 11.685 Urrutizk

Neska itxua

"ARGI EGIDAZU, AMA!"

Begian pupua, begia itxua,
Argiaren billan urrun banua,
Jun eta erori, or nazu, Ama!
Baña begiitxuak urrun narama.

Urrundik laisterka aldapa-gora,
Mendirik-mendi goi-goiko basora
Zugana, laister natorkizu,
Bai, Ama! or nijoakizu

Begian pupua, begia itxua,
Argiaren billan urrun ba-nua,
Jun eta erori, or nazu, Ama!
Baña begi-itxuak urrun narama.

SISTIYA.

Muebles "La Económica"
La casa que más barato vende. Especialidad en comedores y tocadores.
García Salazar, núm. 10. No confundirse CASA VICENTE. Teléfono núm. 15.354

¡CUOTAS!
Equipos completos, con correaje, 180 pesetas.
JUAN DE OLANO
Aldamar, 30. — SAN SEBASTIAN.
Teléfono, 1-36-52.

Gaminde y Castaño, S. L.
Tubos y accesorios de hierro forjado y maleable.
García Rivero, 8. Telf. 12162.
Esta Casa no pertenece a la Agrupación de Almacenistas de Tubos
CONSULTEN PRECIOS

OCASION
Coche americano, magnífico estado, conducción interior, cinco plazas, vendo muy barato. Teléfono 15.173.

Señores Arquitectos
De los PAVIMENTOS, el CONTINUO; de los continuos, el
"MONOLIT"
de los Monolit, el sistema DERBAS
MADERA - PIEDRA - ASFALTO
Grato, duro, impermeable.
Información, Presupuestos, Referencias
Cañedo Argüelles, Ingeniero
Apartado, 124. — San Sebastián.

JUGUETES
Umientzat jostailubak
Izagirre'tar Jokin
Tendería, 44. :-: "ANGELITA"